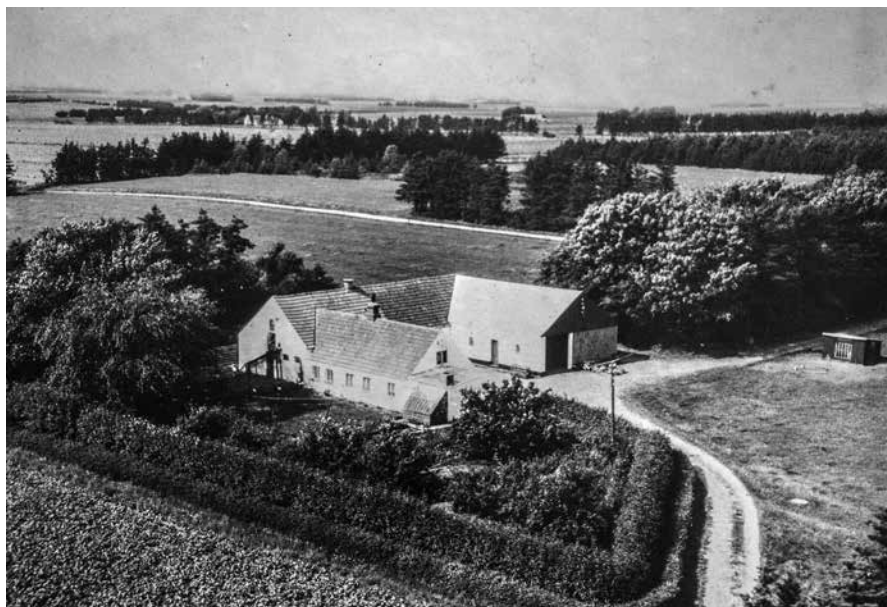

Fra Raltenborg til Bakkegård

- En ejendom vender tilbage til herregården

Bakkegården 1958

Niels og Ester Andersen solgte i slutningen af 2014 deres ejendom til Møltrup. De er henholdsvis 88 og 85 år.

”Jeg fik jo fastslået, at aftalen ikke længere involverer ’hoveri’ (altså fæstebønders og husmænds pligtarbejde for herremanden, red.) sådan som det forholdt sig i gamle dage, hvor bonden her på gården hørte under Møltrup!” fastslog Niels med et varmt glimt i øjet.

Deres stuer emmer af historie. Der er nydeligt og pænt. Alt har sin plads. Der er plys på møbler, familieportrætter på væggene og georginer i fuldt flor uden for vinduerne. Kaffen er brygget, og bordet dækket med dug, boller med smør, krydderkage og ingefærkager. Man føler sig hensat til mormors trykke stue, hvor minderne hænger tungt, og hvor livserfaringen overvælder...

Ester og Niels har - fra de købte deres første fælles hjem - boet nabo til Møltrup i snart 60 år. Ester er barnefødt i Forsum og Niels i Vorgod-Barde – begge i Vest-

jylland. Deres fælles vandring startede, da de mødtes som unge på en gård ved Ølgod og fik et godt øje til hinanden. Ester var husbestyrerinde og Niels karl på gården.

Årene havde sat sit præg på den ejendom, som det unge par havde udset sig. Lokale muntre sjæle havde opfundet det lidet flatterende kaldenavn "Raltenborg", som naturligvis havde at gøre med den stand, som gården var i. Esters far frarådede stærkt det unge par at investere i så gammel en ejendom, eftersom den kaldte på mange større investeringer. Men de unge havde gjort deres valg, og i efteråret 1957 flyttede de ind. Til

gården hørte da 32 tdl., 5 malkekøer, 2 heste, 2 grisesøer og ca. 200 høns. Niels beretter: "Køerne gav i lang tid ikke mere mælk, end vi selv kunne drikke, så vi var slet ikke med på mælkeruten den første tid! Hestene solgte vi, så vi i stedet kunne købe en traktor til at dyrke jorden med. Det var langt fra alle gårde, der havde en traktor dengang." Ester supplerer: "Det var i lang tid høns og æg, vi levede af. Det var andre tider....!"

I løbet af de første 10 år kom der fire børn til: Erik, Ove, Birgit og Kaj. Det mere end 100 år gamle stuehus på 54 kvm. uden bad og toilet blev væltet i 1967. I stedet blev der opført et langt mere tidssvarende stuehus. Desuden blev der opkøbt jord og opført en ny kostald, der kunne rumme de 36-40 malkekøer, som var gårdens indtægtsgrundlag frem til 1990, hvor Niels som 62-årig overgik til ammekvæg. I dag er der kommet 10 børnebørn til, hvoraf de to bor helt i Canada, idet den yngste søn Kaj er hvedebonde i staten Saskatchewan.

"Det har altid været spændende at være nabo til Møltrup", fortæller Niels. "Der sker altid en hel masse. Vi har boet her, mens tre forskellige forstandere har ledet

Møltrup: Først Viggo Jepsen, siden Johannes Jepsen og nu Ebbe Larsen." Det ældre ægtepar beskriver, hvordan de i deres tidlige år på enen kunne følge årstiderne ved at registrere mændenes vandring til og fra Møltrup: I foråret, når kulden havde sluppet sit tag, begyndte vandringen af skærslibere og farende svende forbi gården i retning *væk* fra Møltrup. Rejseblod og eventyrlyst drev urolige sjæle videre.... Når så dagene atter blev korte, mørke og kolde, vendte de samme mænd tilbage forbi gården i retning *mod* Møltrup for at tilbringe vinteren i trygge og varme rammer. "Men sådan er det jo ikke længere", konkluderer Niels, alt imens hans øjne synes at bladde igennem et kæmpe arkiv af indre minder.

"En aften, hvor det var blevet rigtig tåget, bankede det på døren herude. Jeg var lige kommet ind og sad og fik mig en kop aftenkaffe. Jeg åbnede døren, og en mand ude i mørket spurgte om vej til Møltrup. Tågen havde forvirret ham og bragt ham væk fra vejen. Jeg inviterede ham ind og bød ham på kaffe. Jo, det ville han gerne... Da han havde sat sig til rette, spurgte han, om det var i orden, at han fortyndede kaffen lidt, men før jeg fik mig rejst efter fløden, havde han selv tilføjet et skvæt af en klar væske fra sin egen flaske!" - Niels fortæller varmt og med et indfølelse glimt i øjet. Det endte med at Niels den aften tilbød manden et lift den sidste kilometer til hans bestemmelsessted. Dog måtte han under ingen omstændigheder køre *ind* på gårdspladsen! Næh, manden skulle lige nå at skaffe sig af med en flaske i et hegn. "Ellers hælder Johannes det bare ud!", vidste han af erfaring.

Til andre tider var det de mænd, der arbejdede i skoven, der kom forbi Ester, når hun var hjemme med børnene. De havde intet armbåndsur, så de skulle ind imellem havde svar på, om det var ved at være middagstid, så de kunne nå at komme tilbage til Møltrup for at spise.

Hverken Niels eller Ester har oplevet forbehold over for det til tider kulørte nabo-skab. Deres yngste søn Kaj var på alder med en af daværende forstanderpar Johannes og Lis Jepsens sønner, så da Ester i en periode havde undret sig over, at Kaj ingen madpakke ønskede at få med i skole, viste det sig, at Kaj blev inviteret med til frokostbordet i køkkenet på Møltrup. – Én fra eller til gjorde ingen forskel. "Men det skal du ikke skrive noget om!" fastslår Ester, der er ked af, hvis hun som omsorgsperson kommer til at fremstå i et dårligt lys.

Men det gør hun ikke! Det illustrerer bare, hvor lokalt integreret Møltrup har været som hjem igennem de mange år, ægteparret har været en del af den samme "mælkerute".

Ester og Niels opbyggede venskaber med mange af de ansatte familier på Møltrup. Embedsboligerne på Møltrup betød, at de hjemløse mænd på vej til myndiggørelse færdedes på kryds og tværs af medarbejderbørn, der nød en opvækst i herregårdsmiljøet. Niels konkluderer: "Børn, der er vokset op på Møltrup, har haft en skøn opvækst! Beboerne har altid haft en klar selv-justits, der har tjent til børnenes sik-

kerhed og tryghed!” Deres egne fire børn har ikke boet på Møltrup, men de har taget kartofler op side om side med Møltrups mænd. En efterårsdag, hvor Niels arbejdede i marken og ikke kunne finde et par af sine drenge, gik han over til den mark, hvor Møltrup-folk var i færd med at tage kartofler op. Drengene havde fundet ind i sjakket og arbejdede nu side om side med Møltrups mænd. En af mændene noterede sig dog, at Niels kom for at tjekke op på drengene, og han spurgte Niels, om drengene ikke måtte gå sammen med beboerne....? ”Jow-jow-da!” Niels skulle bare lige vide, hvor de var. Så mandens frygt for at blive stemplet som upålidelig og udstødt - sammen med resten af beboerne på Møltrup - blev straks gjort til skamme....

I løbet af 2014 viste det sig, at Møltrup havde en udfordring i fht. at producere den mængde frilandsgrise, som produktionen i slagteri og pølsemejeri kaldte på. Miljøkrav pålagde større jordarealer pr. gris, og man måtte endnu engang tænke nyt. Nabogårdens beliggenhed var fordelagtig, ægteparret (altså Niels og Ester) varovre deres førte ungdom, men de havde ikke på noget tidspunkt haft gården til salg. Alligevel valgte forstander Ebbe Larsen at lufte tanken for de to. Det kostede dem ikke megen overvejelse at sælge, for løsningen indebar, at parret kunne blive boende til leje så længe, som de ønskede. Og det var netop, hvad der havde afholdt dem fra at sælge tidligere.

15. dec. 2014 overtog Møltrup ejendom og jord. Det første spadestik til grisestald blev taget i februar 2016, og 2. juni blev de første frilandsgrise lukket ind i den 1230 kvm. store stald.

For at finde et passende navn til den nye ejendom, blev der afholdt en afstemning på Møltrup, og valget faldt på det charmerende ”Bakkegården”.

Ester - og især Niels – skulle lige vænne sig til, at andre begyndte at fælde træer, fjerne staklade og grave ud til en nymodens grisestald. Men i dag er det en lettelse for dem begge, at de blot kan bede om hjælp, hvis noget er dem over hånden. ”Næste år kommer Møltrup til at passe køkkenhaven og georginerne!” konkluderer Ester, der ikke magter det mere. At det betyder, at der anlægges græs i stedet, er hun helt afklaret med. Bare hun kan få fri....

- Kirsten Ørskov

